

Embætti landlæknis þakkar fyrir að fá tillögu til þingsályktunar um lyfjastefnu til umsagnar. Hér er umsögn embættisins.

Almenn umsögn Embættis landlæknis

Embætti landlæknis hefur fengið til umsagnar tillögu til þingsályktunar um lyfjastefnu til ársins 2020. Embættið fagnar því að tekið sé á þessum málum og gerð sé tilraun til þess að marka stefnu sem miðar að því að tryggja aðgengi að nauðsynlegum lyfjum, bæta öryggi og gæði í lyfjapjónustu og stuðla að skynsamlegri notkun lyfja. Spurningin er hvort þessi tillaga nái því markmiði.

Að mati Embættis landlæknis er stefnan mjög óskýr, þar ægir saman stóru og smáu og mikilvægir hlutir drukkna í allskonar smáatriðum og sjálfsgöðum hlutum eins og „Unnið verði áfram að því að tryggja að lyf séu ávallt til í landinu“. Sumt er torskilið eins og „Mörkuð verði stefna um notkun líftæknihliðstæðna“.

Drögin að stefnunni bera keim af því að þau séu skrifuð út frá stjórnsýslulegu sjónarmiði en ekki fyrst og fremst til að stuðla að skynsamlegri, hagkvæmri og öruggri notkun lyfja. Til þess að svo megi verða er nauðsynlegt að virkja þá kunnáttu sem er út í starfsemi. Það er vissulega nauðsynlegt að auka samvinnu hinna ýmsu stofnana sem koma að lyfjamálum en fyrst og fremst er nauðsynlegt að skilgreina hlutverk og ábyrgð þeirra sem koma að lyfjamálum svo sem heilbrigðisstofnana sjálfra. Það er jákvætt að horft sé til reynslu Svía í þessu samandi en þeir hafa náð mjög góðum árangri í hagkvæmri og öruggri notkun lyfja, ekki síst á heilbrigðisstofnunum.

Það er mat Embættis landlæknis að taka þurfi drögin til gagn Gerrar endurskoðunar og gera þau markvissari og skýrari en nú er. Það er einnig mikilvægt að svo mikilvæg stefnumörkun sem hér um ræðir sé skrifuð á máli sem allir geta skilið.

Aðrar athugasemdir sem lúta að tilteknum liðum.

Liður 1 g.

Læknar lenda oft í samningum við einstaklinga sem eru að fá ávísað ávanabindandi lyfjum vegna þess að þeir eru beðnir um að ávísa ódýrustu pakkningum. Sem dæmi í lyfjaverðskrá sem gefin er út af lyfjagreiðslunefnd, þá er greiðsluþátttökuverð fyrir 10 töflu pakkningu af Imovane 1.417 krónur en 30 stykkja pakkningin er með verðið 1.381 krónur. Fyrir ávanabindandi lyf eins og Imovane sem aðeins er hugsað til notkunar í stuttan tíma stuðlar það ekki að skynsamlegri lyfjanotkun að verð á pakkningum sé magnsöluhvetjandi eins og raun ber vitni. Imovane er mest notaða ávanabindandi lyfið á markaði í dag og er það megin ástæðan fyrir því að svefnlyfjanotkun er mest á Íslandi af Norðurlöndum (árið 2014 var notkun svefnlyfja 22,2 dagskammtar á 1000 íbúa en næst á eftir kom Noregur með 15,5). Kostnaðarvitund lækna og þeirra sem misnota ávanabindandi lyf er góð en það vantar skýrar reglur sem koma í veg fyrir að ávanabindandi lyf séu háð markaðslögmálum en töfluverð ávanabindandi lyfja ætti að vera óháð pakkningstærð í lyfjaverðskrá.

Liður 1 i.

Mörg lausasölulyf eru þess eðlis að þau ætti eingöngu að afgreiða af lyfjafræðingi, auk þess er pósthjónusta (með afgreiðslu lyfjafræðinga) þannig í dag að hún getur komið í staðinn fyrir þörfina á að lyf séu seld í almennum verslunum. Sala lyfa með þeim hætti mun auka lyfjanotkun sem ekki er æskileg hvað varðar skynsamlega lyfjanotkun og getur haft skaðleg lýðheilsuáhrif.

Liður 2 f.

Til að sporna við fjöllum lyfjanotkun hefur verið gerður nýr lyfjagagnagrunnur sem sýnir læknum lyfjaávisanir í rauntíma, vandamálið er hins vegar að sumir læknar nota ekki lyfjagagnagrunninn eða að þeir nota hann sjaldan. Fyrir einstaklinga í miklum fíknivanda þarf úrræði sem kalla á meira skilyrt utanumhald af læknum og apótekum. Lyfjastefnan þarf að taka á þessum vanda.

F.h. landlæknis

Anna Björg Aradóttir
